

REIVINDICACIÓ DE MANUEL IBÁÑEZ ESCOFET

Unes dedicatòries de Tàpies i Subirachs trobades als Encants de Barcelona ens permeten resseguir el seu rastre i reivindicar la figura i el llegat del gran periodista català

TEXT **Toni Vall**

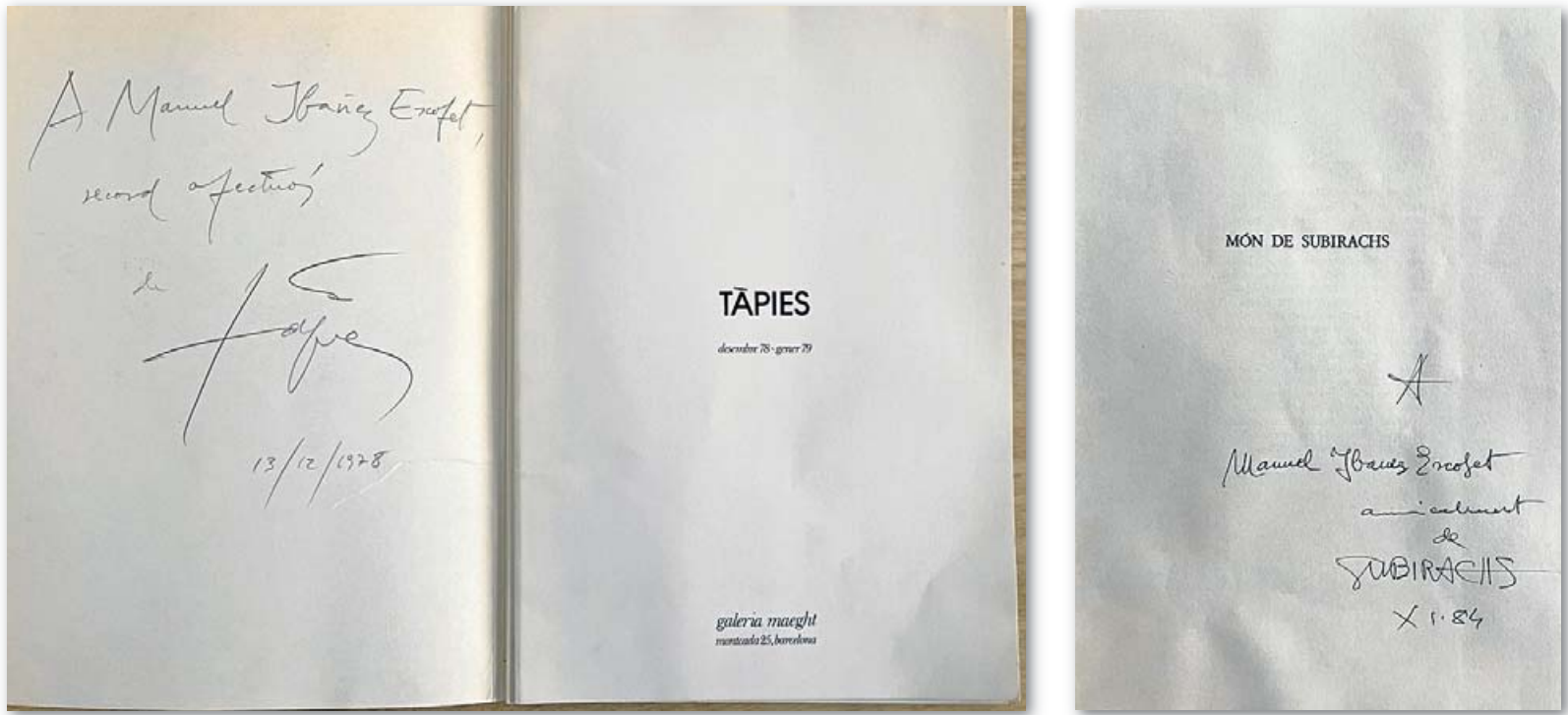
11 DE DESEMBRE 2022

A Manuel Ibáñez Escofet (1917-1990), un dels periodistes catalans més rellevants de la segona meitat del segle XX. Director i modernitzador d'*El Correo Catalán*, també director del mític *TeleXprés*, el diari vespertí fonamental per entendre l'onada de nous anhels socials i culturals de la segona meitat dels anys seixanta a Catalunya i subdirector i director adjunt de *La Vanguardia* en un moment tan cabdal com la fi del franquisme i l'alba de la democràcia. Ibáñez Escofet, dinamitzador de la premsa catalana moderna, home influent i respectat, molt ben connectat amb el catalanisme transformador del país entre els anys cinquanta i vuitanta. Va ser assessor de dos presidents de la Generalitat (Tarradellas i Pujol), coetani i amic de prohoms tan rellevants com Josep Pla, Armand Carabén i Joan Fuster. ¿Les noves generacions de catalans i de periodistes saben qui va ser Ibáñez Escofet? El seu llibre memorialístic *La memòria és un gran cementiri* (Edicions 62) va ser presentat poques setmanes abans que el periodista morís, als 73 anys, víctima de la seva mala salut coronària, el desembre del 1990.

El nom d'Ibáñez Escofet se m'ha fet familiar al llarg dels anys i les lectures successives de memòries, articles i volums diversos en què els seus autors han glossat la personalitat i influència del periodista i que no han fet sinó construir i materialitzar el seu influx dins la professió. Ramon Barnils, Joan de Sagarra, Josep Maria Huertas Clavería, José Martí Gómez i recentment Jordi Amat han ponderat la petjada d'Ibáñez tant en l'àmbit periodístic com polític de manera que un entén i contextualitza molt millor els seus mèrits. Encara més quan el passat febrer es fa oficial la donació a l'Arxiu Nacional de Catalunya (ANC) del fons documental del periodista per part de la seva família. Són vint-i-dues capses que contenen tota mena de materials: manuscrits originals, dibuixos, correspon-

UN DELS PERIODISTES MÉS RELLEVANTS Manuel Ibáñez Escofet retratat per Guillermina Puig.

MEMÒRIA VIVA

Sobre aquestes línies, en petit, les imatges dels dos catàlegs, de Tàpies i Subirachs, trobats als Encants i dedicats a Manuel Ibáñez Escofet.

Arxiu Toni Vall

dència amb tota mena de personalitats, cartes dels lectors, articles, escrits de joventut...

Una troballa excepcional

És, doncs, tota una satisfacció quan fa un parell de mesos, passejant pels Encants de Barcelona, faig una troballa sensacional. Una de les parades de l'esplanada central conté uns catàlegs d'art i llibres de bibliòfil dedicats a Manuel Ibáñez Escofet. Un catàleg dedicat per Antoni Tàpies, un altre dedicat per Josep Maria Subirachs i un tercer per Félix Revello de Toro. Em sobta la seva presència als Encants i els adquireixo. Recordo de seguida que a la web de col·leccionisme Todocolección hi ha també a la venda, des de fa alguns mesos, alguns llibres dedicats a Ibáñez Escofet. Tot prové, així m'ho confirma el propietari actual del lot posat a la venda, de la casa del periodista, on van adquirir-lo fa uns mesos i avui apareix exposat en aquest espai de la plaça de les Glòries on el passat encarnat en objectes reviu cada dilluns, dimecres, divendres i dissabte. Quina és l'explicació? L'explicació la dona la família amb aquestes clares paraules.

“El nostre pare va morir l'any 1990 i va deixar al pis familiar milers de llibres. El juny del 2021 va morir la nostra mare i els fills vam haver de procedir a buidar el pis. S'havia de treure tot, també els milers de volums que s'hi acumulaven. Avui cap biblioteca accepta donacions de llibres, de manera que, un cop cadascun dels germans i alguns amics van haver triat els títols que més els interessaven, vam deixar els llibres en mans de l'empresa que va buidar el pis. Ens van assegurar que tenien una parada als Encants i que allà els donaria sortida. Ens va semblar una opció acceptable. Els germans vam passar moltes hores buidant la casa i també remenant el fons bibliogràfic. Vam intentar que res de valor tingués un destí difós”. Queda clar, doncs, que la biblioteca d'Ibáñez Escofet, amb el degut triatge previ, no va formar part en cap moment de la donació a l'ANC. La família m'explica també que les dedicatòries que avui ens ocupen cal adscriure-les a la fluida relació que mantenia

amb el circuit artístic català, però sempre contextualitzada en el flux de cortesia entre els artistes i un directiu de mitjans de comunicació.

El periodista era un amant de l'art? I tant que sí. De fet, la mateixa donació a l'ANC conté originals, dibuixos i pintures pròpies, la majoria caricatures de naturalesa política. “Els olis, que durant anys reposaven al terra mig amagats contra la paret d'una habitació, un dia va decidir llençar-los. Pintava sobretot durant les vacances d'estiu. També era destre en l'aquarel·la”. En canvi, la família precisa que entre les preferències d'Ibáñez no hi era el col·leccionisme, cosa que sí que podria pensar un observador dels objectes trobats: “No el movien l'obsessió ni el fetitxisme característics dels que se'ls pot incloure en aquesta categoria. Era un bon lector i comprava llibres. Molts, tanmateix, els hi regalaven. També li agradava tenir quadres penjats a les parets, quadres que per regla general també eren regals, en aquest cas fruit de l'amistat. De tant en tant anava a galeries i subhastes on comprava alguna cosa. Mai amb gran dispendi econòmic. Quan la paret ja era plena, se n'oblidava. Per la casa de Capmany va adquirir algunes peces en antiquaris de la zona, però sempre amb una finalitat decorativa, mai acumulativa. Tenia, doncs, el gust pels objectes sumptuosos, però no la dèria d'acaparar-los”.

El fons Ibáñez Escofet

Queda aclarit, per tant, que la troballa als Encants no és fruit de cap oblit ni negligència, i també, val la pena recalcar-ho, que la donació a l'Arxiu Nacional del fons Ibáñez Escofet és una gran notícia. Així ho valora la família: “Que els papers es trobin endreçats en una institució prestigiosa és una gran satisfacció per a la família, naturalment. Som conscients del paper rellevant que el pare ha jugat en el periodisme a Catalunya, especialment en els anys precedents a la Transició. La seva feina a *El Correo*

Catalán i sobretot al *Tele-Express* va contribuir de manera decisiva a la modernització de la premsa escrita. També va exercir un singular mestratge sobre diverses generacions de joves redactors que van créixer professionalment al seu voltant. Per això creiem que el material dipositat a l'ANC pot ser d'interès per a investigadors, historiadors i divulgadors que fixin la seva mirada en la segona meitat del segle XX a Catalunya i a Espanya, i específicament en el periodisme de l'època”. En el mateix sentit s'expressa també, des de l'Arxiu Nacional, Miquel Pérez: “Ens interessa documentar la tasca moder-

nitzadora i catalanitzadora de Manuel Ibáñez Escofet en la premsa catalana durant els anys de la dictadura, fet que estem convençuts que es podrà observar en la seva documentació professional dels períodes a *El Correo Catalán* i a *Tele-Express*. Després, per descomptat, som conscients del potencial que té el gran volum de correspondència amb personalitats i institucions de tota mena, fruit de la seva posició influent però també de les seves afinitats personals. Tots aquests elements seran molt més clars a partir del tractament arxi-

vístic del fons que justament en aquest moment s'està duent a terme i que permetrà en pocs mesos la seva consulta lliure a través del portal Arxius en Línia”. Una boníssima notícia, sens dubte, la possibilitat de consultar amb facilitat l'arxiu de Manuel Ibáñez Escofet, testimoni i protagonista destacadíssim de la vida periodística, cultural i política catalana durant unes dècades decisives de la seva modernitat. Val la pena concloure una reflexió molt eloqüent dels seus hereus: “Ell defensava un periodisme modern, amb ambició literària i una base cultural molt àmplia que inclogués, a més de la informació, la sensibilitat per les diverses formes de l'expressió humana (art i poesia). Aquesta manera de pensar es troba tant en els seus escrits com en l'exemple donat a les successives generacions amb qui va compartir redacció”. ●

•
Les
dedicatòries
demostran la
seva relació
amb el món
artístic
•